

Романі Тарменвадескі

патрін

• № 2 •

डोमानी थारमेन्वादेस्की पात्रीन्
Romani legal newsletter

Р О М С Ь К А П Р А В О З Н А В Ч А Г А З Е Т А

ЗМІ про нас**1. Правові новини. Тексти та коментарі**

Кучеренко Л. У Миргороді роми поскаржилися на правоохоронців та органи влади // Полтавщина. – 2012, 12 березня. – <http://www.poltava.pl.ua/news/15065/>

інтернет-видання
Полтавщина

Днями у приміщенні Миргородської районної ради відбулася зустріч представників ромської громади краю з відповідальними працівниками міськрайвідділу міліції, Пенсійного фонду, управління праці та соціального захисту населення, служби зайнятості

За даними соціологічних досліджень роми (цигани) в Україні є найдискримінованішою нацією. Вони найменше інтегровані в суспільство й досить часто зустрічаються з проявами ксенофобії. Це у повній мірі підтвердили факти, про які розповіли миргородські роми. Так, у січні ц. р. сім'я з дітьми (причому, чоловік — ром, а дружина — українка) зайшла у кафе. Замовили вареники, деруни. Але не встиг офіціант виконати замовлення, як до них підійшли міліціонери й в ультимативній формі зажадали негайно покинути заклад громадського харчування. Подружжя намагалося з'ясувати, чому вони повинні піти з кафе, адже нікому не заважають, громадського порядку не порушують. Однак правоохоронці, котрі не представилися, не стали нічого пояснювати й знову пригрозили: не підете звідси по-хорошому, матимете великі неприємності... Ще й дорікнули жінці, що такі, як вона, «портять» українську націю. І сім'я мало не зі сльозами на очах мусила забрати страви у судочках і піти додому.

Роми розповіли про непоодинокі випадки, коли міліціонери підходять до тих із них, хто торгує на базарі, або просто зупиняють на вулиці й ведуть у відділок, де знімають відбитки пальців. Або про так звану перевірку документів: роми, як законслухняні громадяни, на вимогу правоохоронців пред'явити посвідчення особи дають їм для огляду паспорт. Але міліціонери, порушуючи закон, забирають його й кажуть, щоб прийшли за документом у райвідділ міліції. Там же не віддають, доки тривіально не здеруть з циган гроші.

Або, коли міліціонери побачать за кермом рома, розвертаються, наздоганяють, шмонають машину й не відпускають, доки не «здохнуть» гроші... Торік у Миргороді стався прикрий випадок, коли чотирьох ромів, що приїхали з Луганської області на похорон родича, затримали на вокзалі за кілька хвилин до відправки їхнього транзитного поїзда. Мало того, що пропали квитки, у відділку їх принижували, обзивали, дактило-скопювали, забрали чималу суму грошей. А одному чоловіку міліціонер, чиркнувши запальничкою на струмись з дезодоранту, обсмавив волосся на голові. Незважаючи на мої звернення, миргородська міліція не визнала фактів грабунку, тортур, морального й фізичного тиску на циган. Щоправда, кажуть, той правоохоронець-кат уже не працює в міліції.

Керівництво Миргородського МРРВС на цій зустрічі стверджувало, що чимало з наведених фактів вперше почуло. Цигани, як правило, бояться скаржитися на неправомірні дії міліціонерів.

Розповідали миргородські цигани й про кпини та упередженість, яких вони зазнають, коли приходять у різні державні установи вирішувати свої питання. То невже курортний Миргород, одне з місць компактного проживання ромів на Полтавщині, — ксенофобське місто?

Багато запитань було у представників ромської громади й до керівників державних установ. Зокрема, щодо новацій пенсійного законодавства. Чимало з них не знають, що з 2004 року до страхового стажу не зараховується навчання у середніх спеціальних і вищих навчальних закладах, а з 1 жовтня 2011 року не зараховується й відпустка по догляду за дитиною до 3-річного віку. Не всі знають про те, що держава відмовляє у призначенні пенсії тим жінкам і чоловікам, які на момент досягнення пенсійного віку не мають 15 років стажу (такі випадки в області вже непоодинокі). Тож вельми корисною для присутніх була інформація про те, що громадяни, які з різних причин офіційно не працювали й не сплачували внесків до Пенсійного фонду у період з 1 січня 2004 року й по цей час, образно кажучи, можуть докупити роки стажу, уклавши відповідний договір і сплативши 33, 2% від мінімальної зарплати до Пенсійного фонду. Приміром, за 2004 рік ця сума становить 859, 20 грн., у 2008 році — 2121, 48 грн., а у 2011 році — 3836, 92 грн.

Запитання ромів до представника райуправління праці та соцзахисту населення стосувалися здебільшого соціальних виплат таким категоріям, як багатодітні матері, інваліди. У роботі служби зайнятості їх цікавило, чи бере вона на облік тих, хто не має повної середньої освіти.

Ще кілька годин тривав семінар з підвищення рівня правової освіченості циган, адже їм треба вчити-ся самим відстоювати свої права. Потім юрист, колишній помічник міністра внутрішніх справ з прав людини у Полтавській області Антоніна Стучилова, надала ромам групові та індивідуальні юридичні консультації.

Заходи відбулися в рамках проекту Полтавського обласного медіа-клубу «Посилення правових можливостей ромських громад Полтавщини», підтриманого Міжнародним Фондом «Відродження».

Людмила КУЧЕРЕНКО, президент Полтавського обласного медіа-клубу

Права циган обговорили в Раді Європи // Офіційний сайт Меджлісу кримськотатарського народу. – 2012, 02 квітня. - <http://www.qtm.org/ua/ua-новини/1182-права-циган-обговорили-в-раді-європи>

Член Комітету ПАРЕ від України Мустафа Джемільєв категорично відкинув стереотипи відносно циганського народу, що існують в деяких європейських країнах. Однією з головних тем засідання **Комітету з міграції, біженців і переміщених осіб¹ Парламентської Асамблеї Ради Європи**, яке відбулося в Брюсселі 29 березня 2012 року, стало питання про правове становище циган у країнах Європи². В роботі засідання, крім депутатів ПАРЕ з різних країн, взяли участь запрошені лідери циганських об'єднань Європи³.

Голова Меджлісу кримськотатарського народу Мустафа Джемільєв (*Ред. – останній справа на фотографії*), виступивши на засіданні в якості члена Комітету ПАРЕ від України, розповів про трагічну долю циган Криму, які піддавалися знищенню нацистами в роки окупації відповідно за расистською теорією про "неповноцінні народи", але в значній мірі були врятовані завдяки зусиллям кримських татар, а потім повторно зазнали геноциду та депортації радянським режимом разом з кримськотатарським народом у 1944 році. У своїй доповіді М.Джемільєв на прикладі кримських циган, що майже повністю інтегрувалися в кримськотатарське суспільство, а також посилаючись на статус циган у Туреччині, де вони є повноправними громадянами і беруть найактивнішу участь у культурному і громадському житті Туреччини, категорично відкинув упередження та псевдотеорію про нібито генетичну схильність циган до бродяжництва, жебракування та іншим подібним нахилам, що існують в деяких європейських країнах. За підсумками дискусії Комітетом був затверджений проект меморандуму про ситуацію циган в Європі, складений депутатом парламенту Німеччини Анеттою Гросс². В Меморандумі засуджуються факти дискримінації і поширювані засобами інформації проти циганського народу різні інсинуації, а також факти депортації циган з ряду європейських країн (Франції, Італії, Німеччини), які почастишали останнім часом.

В той же день Комісар Ради Європи з прав людини Томас Хаммерберг виступив в бельгійській газеті «Голос Європи» ("EuropeanVoice") з заявою про те, що Європа має визнати свої незаконні жорстокі дії по відношенню до циган і створити спеціальну загальноєвропейську комісію щодо запобігання подібним діям в майбутньому.

Примітки редактора

¹ Англійською іменується Committee on Migration, Refugees and Displaced Persons, французькою - Commission des migrations, des réfugiés et des personnes déplacées.

² На цьому засіданні був розглянутий проект меморандуму «Стан Ромів у Європі: пересування та міграція» (The situation of Roma in Europe: movement and migration), підготовлений Анеттою Грот (Annette Groth), і це питання було лише 9-им з 17 (http://assembly.coe.int/Committee/Agenda/20120329MIG3825_E.PDF). Ухвалення меморандуму передбачене на засіданні Комітету 01.06.2012 р. (http://www.assembly.coe.int/Committee/Agenda/20120601MIG3790_E.PDF).

³ В обговоренні від Ромів взяли участь тільки Рудко Кавчинський та Георге Радукан з Європейського форуму Ромів та мандрівників.

Швейцарський журнал розплатиться за образу ромів // MediaSapiens. – 2012, 12 квітня. - <http://osvita.mediasapiens.ua/material/5270>

Прокуратура Гайдельберга задовольнила скаргу Центральної ради німецьких ромів та синтів на журнал Die Weltwoche, який вийшов 5 квітня 2012 року з обкладинкою, на якій зображений ромський хлопчик з пістолетом, та із заголовком «Цигани йдуть: розбійні набіги в Швейцарії» і підзаголовком «Злочин як сімейна справа», повідомляє Süddeutsche.de.

Обкладинка викликала обурення громадськості не лише в Швейцарії, але й в Німеччині та Австрії, де поширюється журнал.

«Ця обкладинка поширює расистські стереотипи проти меншості» - сказав у коментарі Süddeutsche.de представник Центральної ради німецьких ромів та синтів Романі Розе. Роми нагадують, що стереотипи про них як про «кримінальні елементи» побутують з часів нацизму, нацисти дискримінували та бивали «циган». Центральна рада німецьких ромів та синтів також звернулася

в Комітет проти расизму (ЕКР). Президент цього Комітету Мартін Бруншвіґ Граф повідомив, що цю справу уже почали розглядати.

Пирожик, Олександр. Волинські цигани прагнуть розуміння
// Волинь (незалежна газета). – 2012, 12 квітня. –
<http://volyn.com.ua/?rub=5&article=0&arch=1370>

В українців сформувалось упереджене ставлення до осіб ромської національності, і в наш час воно, схоже, поглиблюється. Аби виправити таку ситуацію, громадська організація «Терне Рома» ініціювала проведення в обласній раді сесійних слухань з «ромського» питання.

Під час сесійних слухань «Про соціальне становище осіб ромської національності та шляхи соціальної інтеграції ромів в області» порушувалися питання їх реєстрації, навчання, працевлаштування, соціального захисту та соціального супроводу ромів. Ще одна проблема — посилення ксенофобських настроїв щодо циган, як їх зазвичай у нас називають. Чомусь роми у нас почали асоціюватися переважно з кримінальними проявами. Хоча, твердять правоохоронці, відсоток злочинності в розрахунку на душу населення серед них не вищий від середньостатистичного. До речі, слово «цигани», вжите в негативному значенні, роми можуть сприймати за образу.

Начальник управління внутрішньої політики облдержадміністрації, депутат обласної ради Андрій Мельник переконував, що в нашій області роми не зазнають дискримінації. Ромську громаду залучають до проведення державних свят, вже традиційного фестивалю культур національних меншин Волині. За кошти обласного бюджету видано буквар ромської мови. При клубних закладах функціонують два ромських аматорських колективи — «Лоло Цвето» (село Скобелка Горохівського району) та «Терне Рома» (місто Володимир-Волинський). 8 квітня відзначається Міжнародний день ромів, 2 серпня — Міжнародний день голокосту ромів. У 2004 році за державні кошти в селі Видерта Камінь-Каширського району встановили пам'ятний знак більш як півтисячі ромів, які загинули від рук гітлерівців у 1943 році...

За неофіційною статистикою, на теренах Волині нині проживає близько 6 тисяч осіб ромської національності. За офіційними даними, їх менше двох тисяч. Це означає, що дві третини ромів проживають на території нашої області напівлегально, не реєструючись. Вони залишаються чи не найбільш вразливою верствою населення — у ромів традиційно низький освітній та високий рівень безробіття, незадовільний стан медичного та житлового забезпечення. Адаже без реєстрації в паспорті вони не можуть розраховувати на державні соціальні допомоги. На цьому тлі, власне, й створюється ситуація, яка штовхає ромів на правопорушення. Громадський юристконсульт організації «Терне Рома» Віктор Пенько стверджує: майже 40 відсотків ромів продуктивного віку (від 18 до 50 років) не вміють ні читати, ні писати, хоча майже всі вони нібито вчилися в школі. У ромському середовищі ще спрацьовують архіпатріархальні уявлення, згідно з якими дівчина, якій виповнюється 14-15 років, вважає за щастя якнайшвидше вийти заміж і народити дітей. Ніби підтверджуючи ці слова, заступник голови обласної організації «Терне Рома» Тетяна Логвінюк розповіла про специфічну упередженість частини місцевого населення до ромів, яка трансформувалась у феномен колективної відповідальності. Якщо хтось із циган зробив щось погане, часто в цьому звинувачують не персонально винуватця, а всю його сім'ю, а то й родину. Прикро, але за провини однієї-двох людей на Волині було таке, що горіло відразу 5 циганських хат, постраждали справді невинні люди...

Тим часом, запевняє Тетяна Логвінюк, дедалі більше волинських ромів не хочуть бути «ізгоями» нашого суспільства, прагнуть інтегруватися в нього і бути йому корисним. Разом із тим вони прагнуть зберегти свою національну і культурну самобутність. Такі роми об'єдналися у громадську організацію «Терне Рома», яка і фестивалі циганської пісні організовує, і гранти європейських фондів на свою діяльність уже «освоює».

Головний спеціаліст обласного управління освіти і науки Лариса Роговська стверджує: діти ромів мають рівний доступ до здобуття знань, проте навчаються неохоче, виконання ними домашніх завдань батьки, як правило, не контролюють. У волинських школах нині навчається майже три сотні учнів із сімей ромів. Спроба створити в Луцьку окремий ромський клас, яку здійснили в 2007 році на прохання «Терне Рома», себе не виправдала. Вже у травні цього ж року такий клас, організований на базі школи №16, перестав функціонувати через низьке відвідування учнями уроків.

За словами директора обласного центру зайнятості, депутата облради Раїси Кучмук, проблема працевлаштування ромів зрушилась із мертвої точки. Досвід Рожищенського, Ківерцівського і Старовижівського районів показує, що центри зайнятості відкриті для ромів, було б лише бажання працювати. Для них готові організувати спеціальні навчання, аби вони набули якогось фаху.

На жаль, ряд запитань, які задавали в ході слухань депутати обласної ради Віталій Собко (ВО «Свобода»), Валентина Блінова і Яків Смокович (ВО «Батьківщина»), Віктор Прокопчук («Наша Україна»), так і залишилися без чітких відповідей. Представники владних структур не змогли задовольнити цікавість депутатів, адже не ведуть статистики за національною ознакою. Більше того, за відсутності в паспорті графі «національність» точних даних про це зібрати навіть при великому бажанні не вдасться. Адаже інформація про національність у нас надається виключно з власної ініціативи людини, що звертається в органи влади. І зазвичай цього ніхто не вказує.

Хоча, на думку голови облради Володимира Войтовича, законодавство не забороняє органам влади вести відповідний моніторинг, відслідковувати й аналізувати тенденції та процеси, які відбуваються в середовищі нацменшин, аби прогнозувати роботу з ними на перспективу.

Врешті всі зійшлися на думці, що на Волині необхідно розробити регіональну програму розвитку національних меншин, у якій окреме місце відвести ромській нацменшині. Після ґрунтовної підготовки такий документ винесуть на затвердження сесії обласної ради.

Учасники сесійних слухань вирішили також звернутися до Луцької міської ради з проханням посприяти ромам у тому, аби приміщення на вулиці Володимирській, 55, термін оренди якого закінчується в червні цього року, залишилось у користуванні громадської організації «Терне Рома».

У навчальних закладах Львівщини тривають Тижні безпеки життєдіяльності // Львівський портал. – 2012, 27 квітня. - 13:10. - <http://portal.lviv.ua/news/2012/04/27/131001.html>

[уривок] 26 квітня у ДНЗ №92 Личаківського району міста Львова відбувся "День безпеки дитини", метою якого було удосконалення теоретичних знань та практичних навичок вихователів у сфері безпеки життєдіяльності, спрямованої на формування свідомо-безпечної поведінки дитини дошкільного віку у надзвичайних ситуаціях. Про це повідомляє прес-центр ГУ МНСУ у Львівській області.

У цьому заході взяли участь усі завідувачі садочків цього ж району, а також представники міського відділу освіти і працівники ГТУ МНС України у Львівській області.

Яким же було здивування усіх присутніх, коли до зали увійшло подружжя циган. Пильно вдивляючись в обличчя кожного, впевнено крокувало вперед. Побачивши дітей, одразу ж заходились розпочати свій підступний задум: увійти в довіру і виманити все необхідне. Так розпочалось театралізоване дійство на тему «Безпека поведінки з незнайомими людьми». Адже, діти, в силу своєї наївності, легко піддаються впливу, і таким чином, поповнюють список жертв злочинів.

Страсбурзька декларація щодо ромів: імплементація в контексті демократичних реформ в Україні // Голос України. - 2012, 08 травня. - <http://www.golos.com.ua/Article.aspx?id=255944> (стаття в онлайн-непрístupна, текст скопійований з сайту Інституту законодавства - instzak.rada.gov.ua/).

27 квітня 2012 р. в Інституті законодавства Верховної Ради України відбулася науково-практична конференція "Страсбурзька декларація щодо ромів: імплементація в контексті демократичних реформ в Україні", спрямована на обговорення питання вдосконалення державної політики, законодавства та практики на основі визначених євроінтеграційних орієнтирів, міжнародних норм і стандартів з метою ефективізації інтеграції ромів в українське суспільство та сприяння їх участі у соціальному, політичному і громадському житті. Її організували Інститут законодавства, Міністерство культури України та Міжнародна благодійна організація "Ромський жіночий фонд "Чіріклі".

У конференції взяли участь представники Верховної Ради України, органів виконавчої влади центрального та місцевого рівнів, органів місцевого самоврядування, громадських і міжнародних організацій, зокрема, Ради Європи, Міжнародної організації з міграції, Міжнародного фонду "Відродження" та Посольства США в Україні, засобів масової інформації.

Науково-практичну конференцію відкрив **О.Зайчук**, перший заступник директора Інституту законодавства, академік Національної академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України. Він окреслив правові проблеми, пов'язані з інтеграцією ромів в українське суспільство, і наголосив на масштабних і динамічних демократичних реформах в Україні в контексті євроінтеграції, які створюють умови для їх комплексного розв'язання. Зокрема, підкреслено важливими є нещодавно запропоновані Президентом України соціальні ініціативи, а також активна нормотворча та законотворча робота Кабінету Міністрів і Верховної Ради України з їх впровадження.

З привітаннями до учасників конференції від імені Ю. Богущого, першого заступника Міністра культури України, академіка Національної академії мистецтв України, кандидата філософських наук, професора, звернулася **Л.Зубко**, начальник відділу культури етносів України та української діаспори.¹ З вітальними промовами виступили також **Г.Шиклуна**, експерт Офісу Представника Генерального секретаря Ради Європи з ромських питань, та **Ю.Кондур**, президент МБО "Чіріклі".

Головував на конференції **Є.Бершеда**, завідувач відділу концептуальних проблем державотворення Інституту законодавства, академік Національної академії наук України, доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, Надзвичайний і Повноважний Посол України.

З науковою доповіддю "Система захисту ромів у контексті права Ради Європи та новели Страсбурзької декларації" виступила **А.Санченко**, завідувачка сектору правових проблем європейської інтеграції Інституту законодавства, кандидат юридичних наук. Доповідь відобразила результати науково-прикладного дослідження стану законодавчого забезпечення захисту ромів та його відповідності нормам права Ради Європи у зв'язку з міжнародними зобов'язаннями України. Наступні доповіді та виступи стосувалися комплексу питань політико-правового, соціально-економічного та культурного характеру. Так, представник Міністерства культури України **М.Бударін** висвітлив політико-правові засади та перспективи розвитку державної політики України щодо інтеграції ромів. **Зокрема, він поінформував про діяльність із розробки державної стратегії захисту ромів, яка стосується виконання зобов'язань перед Європейським Союзом.**² Одночасно Міністерству культури України доручено працювати над цією тематикою в рамках виконання Плану дій Ради Європи для України на 2011–2014 роки³. Про становище ромів в Україні, їх потреби та можливості доповів **Ю.Іваненко**, голова Співки ромських громадських організацій "Ромська Рада України". Напрями реформування системи соціальних послуг в Україні та допомоги найуразливішим верствам населення детально презентувала представник Міністерства соціальної політики України **О.Суліма**. Виступ **О.Худошиної**, представника Міністерства охорони здоров'я України, стосувався підвищення якості та доступності надання медичної допомоги ромському населенню в умовах реформування галузі охорони здоров'я України. Проблемні питання документування ромів та шляхи їх вирішення були темою виступу **М.Гарник**, представника Державної міграційної служби України Міністерства внутрішніх справ України.

Впровадженню практики ромського посередництва з метою інтеграції ромів в українське суспільство, про яку наголошується у Страсбурзькій декларації щодо ромів, були присвячені виступи віце-президента МБО "Чіріклі" **З.Кондур** та декількох соціально-медичних посередників – **М.Горвата, М.Бурлуцького** та ін. Їхня робота полягає у тісній взаємодії між ромськими громадами та органами місцевої влади і місцевого самоврядування, адже значна частина ромів має труднощі, пов'язані з доступом до освіти, житла, медичних послуг та соціального захисту і, зокрема, працевлаштування, тощо.

У цьому контексті вартими уваги виявилися місцеві ініціативи щодо інтеграції ромів і досвід їх реалізації, які було наведено представниками Одеської обласної державної адміністрації, Кіровоградської міської ради та ін. Доповідачі схвально охарактеризували співробітництво з ромськими посередниками та підтримали доцільність її поширення в усіх регіонах України, де мешкають роми.

Представники ромських неурядових організацій наголосили на готовності тісно та конструктивно співпрацювати з органами законодавчої, виконавчої та місцевої влади під час підготовки та реалізації стратегії захисту ромів та національного плану дій для ромів, який передбачено вищезгаданим Планом дій Ради Європи для України, а також інших програм та ініціатив.

За результатами обговорень під час цієї конференції **учасники ухвалили**⁴ Підсумковий документ з науково-практичними рекомендаціями, який буде спрямовано до профільних комітетів Верховної Ради України, відповідних органів влади та громадських організацій.

Коментарі редактора:

¹ Насправді відділ, яким керує Любов Філімонівна Зубко, зветься відділ національних меншин України та української діаспори (http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article/265586?search_param=%D0%9C.%D0%91%D1%83%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%BD&searchForum=1&searchDocarch=1&searchPublishing=1).

² Зобов'язання України перед ЄС: може йтися тільки про

- Угоду про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами від 16.06.1994 р., ратифікована Законом України від 10.11.94 р. № 237, чинності набрала 01.03.1998, текст див. на сайті ВРУ http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/998_012/ed20050212; сайті Представництва Єврокомісії в Україні - <http://delukr.sdv.com.ua/en/Data/pca-ukr.pdf>;

- План дій "Україна - Європейський Союз". Європейська політика сусідства (схвалений Кабінетом Міністрів України 12.02.2005 р., схвалений Радою з питань співробітництва між Україною і Європейським Союзом 21.02.2005 р., текст див. http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_693; <http://delukr.sdv.com.ua/data/doc/Action-plan-ukr.pdf>) – цей План закінчився дією у березні 2008 р. і, як сказано на Урядовому порталі, - «втратив чинність у зв'язку із схваленням Порядку денного асоціації Україна-ЄС» (http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=228235195&cat_id=223344678&ctime=1247480372053)

- Порядок денний асоціації Україна-ЄС від 08.06.2009 (UE-UA 1056/1/09 REV 1), текст див. на сайті МЗС <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/37082.htm>; сайті ВРУ http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_990.

В жодному з цих документів не йдеться ані про Ромів, ані про якусь іншу конкретну національну меншину України. В Угоді теми національних меншин торкається в цілому абз. 4 ч. 1 ст. 6 «Політичний діалог» (... Сторони намагатимуться співробітничати у питаннях, що стосуються ... поваги і сприяння правам людини, і зокрема правам національних меншин...). У Плані так само не йдеться ані про Ромів, ані про іншу конкретну національну меншину. В розділі «2.1. Політичний діалог та реформування» є пункт 7 «Забезпечення поваги до прав осіб, які належать до національних меншин», яким передбачалося: - продовжити діяльність, спрямовану на створення відповідної законодавчої бази і дієвий захист прав осіб, що належать до національних меншин на основі європейських стандартів; - продовжити тісну співпрацю між державними органами та представниками національних меншин». Те саме й у Порядку денному.

Ми достеменно та незаперечно знаємо, що це – просто дуже й дуже загальні гасла, жодної цінності чи ваги для нашої держави не мали та не мають, а тому не виконувалися й не виконуються. Принаймні – стосовно нашого народу: див., наприклад:

- Спільну доповідь щодо виконання Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС від березня 2003 р., http://delukr.sdv.com.ua/data/doc/PCA_report-ukr.pdf - жодного слова про жодну нацменшину, права людини;

- Звіт щодо України (SEC(2009) 515, Додаток до Повідомлення Єврокомісії Європарламенту та Європарламенту. Впровадження Європейської політики сусідства у 2008 році), в якому прямо сказано: «Були повідомлення про дискримінацію національних меншин у цілому ряді сфер, включаючи працевлаштування, забезпечення житлом, медичне обслуговування та правоохоронну діяльність (зокрема що стосується **ромських** і кримськотатарських громад)» - <http://delukr.sdv.com.ua/files/pages/51090/1.doc>;

- Спільний звіт щодо стану виконання Плану дій Україна-ЄС від 07.03.2008 р. (UE-UA 1053/08, Урядовий портал - http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=223349608&cat_id=223344678&ctime=124707277362) – жодного слова про жодну нацменшину, права людини;

- більш свіжий документ Єврокомісії – Реалізація Європейської політики сусідства у 2010 році. Звіт про реалізацію політики в Україні (COM(2011) 303), в якому сказано нищівно точно: «Що стосується дотримання прав національних меншин, то продовжують надходити окремі повідомлення про прояви антисемітизму, включаючи використання антисемітських висловлювань одним з кандидатів на посаду президента. Інші національні меншини – зокрема, представники **ромської** та кримськотатарської громади - й надалі є об'єктом дискримінації та расистських проявів. ... Жодних кроків не було зроблено для розробки сучасної правової бази з забезпечення прав меншин. Необхідно вживати постійних заходів для забезпечення виконання Рамкової конвенції РЄ про захист національних меншин і Європейської хартії регіональних мов і мов меншин» (с. 8, сайт Представництва Європейського союзу в Україні - http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/eu_uk_chronology/enp_report_2010_ukraine_uk.pdf);

- про невиконання Порядку денного у нашій сфері див., напр., «А чи був хлопчик? Дещо про виконання пріоритетів Порядку денного асоціації Україна-ЄС» (<http://eu-pda.livejournal.com/>).

То про яку «діяльність із розробки **ДЕРЖАВНОЇ СТРАТЕГІЇ ЗАХИСТУ РОМІВ**, яка стосується виконання **зобов'язань перед Європейським Союзом**» міг торочити пан Максим Бударін – заступник директора Департаменту у справах релігій та національностей Мінкульту України? Можливо про «славнозвісну» Програму соціально-духовного відродження ромів України на період до 2006 р. *a la* Москаль-Табачник? (Табачник був її підписав 11.09.2003).

Так навіть Г.Й.Удовенко врешті решт назвав цю програму «горезвісною». Цитую нашого відомого «циганолога» О.Белікова: «Вже у червні 2006 року Голова парламентського Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин Г. Удовенко заявив про те, що в Україні завершився строк виконання «горезвісної» "Програми соціально-духовного відродження ромів України".

Г. Удовенко розкритикував колишній уряд за те, що той подавав цю Программу ледь не як «прорив» в розв'язанні основних ромських проблем, але надії, покладені на неї, на жаль, не виправдалися». Висновок самого пана Белікова: «Цей документ із комплексу державних заходів перетворився у декларацію державою своїх намірів, не підтверджених ані організаційно, ані фінансово» (Державна політика стосовно циган України: історія і сучасність // Наукові записки. Збірник праць молодих вчених та аспірантів Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського НАН України. Тематичний випуск «Роми України: із минулого в майбутнє». – К., 2008, - С.48).

До речі – якщо йдеться про ЗАХИСТ Ромів, то ВІД КОГО? Пенсійної реформи? Органів місцевого самоврядування (див. 1-ий номер газети за цей рік)? Корупції, про яку тільки ледащий на каже? «Правоохоронних» органів? Безробіття?

³ Що стосується цього Плану дій Ради Європи для України на 2011–2014 рр. Ухвалений він на заміну такому Плану на 2008–2011 рр. від 25.06.08 р. (текст див. http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_929). У Плані 2008–11 стосовно нашого народу сказано: «Щодо ромів, то з огляду на попередні досягнення у справі формування певного потенціалу завдяки Спільній програмі РЕ/ЕК, тепер було б пріоритетним забезпечити сталість української політики стосовно ромів, зокрема за допомогою розробки та здійснення Національного плану заходів для ромів» та передбачено:

«5.7. Розробка та здійснення комплексного Національного плану для ромів

Проект 1. Досягнення мети дієвого соціального включення ромів: прийняття та реалізація комплексних національних планів для ромів в Україні.

Тривалість: 2 роки (січень 2009 - грудень 2010): 1 рік на прийняття Плану дій та 1 рік на вивчення першої доповіді за результатами моніторингу.

Статус реалізації: пропозиція.

Партнери: Державний комітет у справах національностей та релігій, інші органи державної влади, НУО.

Цілі: забезпечити органи державної влади інструментарієм для прийняття та ефективного виконання національного плану для ромів в царині забезпечення житлом, освіти, працевлаштування та охорони здоров'я. Проект допоможе (центральним та місцевим) органам влади України в розробці національного плану для ромів та сприятиме наданню ромам прав, на рівні міжнародних стандартів у царині прав людини, на участь (у суспільному житті). Охоплено такі пріоритетні питання, як:

захист та зміцнення прав людини й прав ромів за допомогою виконання національного плану для ромів;

інтеграція європейських стандартів у систему захисту прав людини та національних меншин;

заохочення міжкультурного діалогу та міжетнічного порозуміння, зокрема між державними службовцями та лідерами неурядових організацій ромів;

навчання працівників органів місцевої влади щодо їхньої ролі в здійсненні національних стратегій для ромів та посилення їхнього потенціалу в царині моніторингу та оцінки виконання національних планів;

формування національних і/або регіональних мереж ромів-експертів у різних галузях, у яких здійснюються заходи національних планів для ромів (охорона здоров'я, освіта тощо)».

Риторичне запитання до усіх: Хтось бачив той «Національний план для ромів»?

У Плані дій 2011–2014 (текст див. [http://coe.kiev.ua/uk/DPAInf\(2011\)17E%20Action%20Plan%20Ukraine.pdf](http://coe.kiev.ua/uk/DPAInf(2011)17E%20Action%20Plan%20Ukraine.pdf), стор. 12–13, наводимо зі збереження орфографії та стилю, орфографічні та граматичні помилки показані червоним кольором) нас стосується 1 проект з розділу «1. Права людини», підрозділу «1.3. Рівність, розмаїття та права малозахищених груп»:

«Проект 1.3.3 (насправді 1.3.5): Забезпечення ефективної соціальної інтеграції ромів: розробка та прийняття комплексного національного плану для ромів в Україні і забезпечення інструментарію для її (ред.: має бути «його») здійснення, включаючи навчальну програму для ромів посередників (ROMED) та інформаційно-просвітницькі заходи («Dosta!»)

Тривалість: 2011 – 2013 рр.

Стан фінансування: РБ і ДВ для Компоненту 1 (навчальна програма ROMED) забезпечено на 2011 рік, фінансування на 2012–2013 рр. уточнюється. Компонент 3 («Dosta!») міг би почати фінансуватися за рахунок коштів ОБ і ДВ впродовж 2012–2013 рр., залежно від підтвердження ДВ, виділених на кампанію «Dosta!». Потрібне фінансування для решти проекту, зокрема Компоненту 2 (розробка нового національного Плану дій для ромів).

Загальна вартість: €400 000 (включаючи наявні кошти Компонент 1 в 2011 р., тобто €50 000).

Відповідальний МАЕ: Спеціальний представник Генерального секретаря у справах ромів.

Партнери: Міністерство соціальної політики, Міністерство освіти, науки, молоді і спорту, МОЗ, міністерство економічного розвитку й торгівлі, Уповноважений ВРУ з прав людини.

Запропонований проект включав би три головні компоненти:

Компонент 1: ROMED – Програма тренінгів для медіаторів

Загальна мета: поліпшити якість і ефективність роботи посередників-медіаторів з питань шкільної освіти/ охорони здоров'я / працевлаштування з метою забезпечення кращої підтримки комунікації та співпраці між ромами і державними установами (школа / заклади охорони здоров'я/ бюро з працевлаштування)

Очікувані результати та основні заходи

Посилені діалог між ромськими громадами і державними установами (завдяки справжній і ефективній міжкультурній медіації з боку посередників); інтеграція в програму правозахисних підходів; наявність нових навчальних програм кількома мовами; участь у демократичних процесах та помітне розширення прав і можливостей ромських громад; посилення підзвітності державних установ.

Компонент 2: Розробка нового всеосяжного національного Плану дій для ромів

Загальна мета: сприяти ефективній інтеграції ромів у українське суспільство шляхом розробки нового багаторічного, комплексного національного Плану дій для ромів, у якому особливо наголошуватимуться питання освіти для забезпечення відповідності українським пріоритетам.

Підзавдання: оцінити вплив попередніх національних планів з питань рома та зробити висновки з попереднього досвіду; надати чіткий статус ромським посередникам у рамках нового Плану дій для ромів; створити сучасну інфраструктуру в ромських поселеннях і забезпечити здійснення майнових прав ромів на землю, на якій вони живуть; сприяти дотриманню Україною її зобов'язань і обов'язків перед Радою Європи щодо захисту ромських меншин і Страсбурзької декларації щодо ромів; сприяти процесові приєднання України до Європейського Союзу.

Очікувані результати та основні заходи

Відповідні органи отримують змогу розробки всеосяжного національного плану; представники і організації ромів дістають можливості і права взяти участь у розробці та подальшій реалізації комплексного Національного плану дій; розроблений План дій відповідає стандартам Ради Європи з питань політики щодо ромів; інформаційна кампанія дозволяє поліпшити розуміння більшістю населення потреби розробки такого всеосяжного Національного плану.

Компонент 3: Інформаційна та просвітна кампанія («Dosta!»)

Загальна мета: підвищити поінформованість більшості населення про ромську культуру, традиції, мову, історію, а також про стереотипи щодо ромів

Підзавдання – покращити імідж ромів і боротися проти стереотипів і забобонів з метою поліпшити розуміння більшості населення потреби розробки Плану дій для ромів і цілеспрямованих заходів; сприяти включенню викладання історії і мови ромів у національні шкільні навчальні програми.

Очікувані результати та основні заходи

Учителі, журналісти, державні посадовці, співробітники органів внутрішніх справ проходять навчання з уникнення стереотипів; покращено імідж ромів завдяки різним інформаційно-просвітницьким заходам (фестивалі, ток-шоу, компакт-диски, свідоцтва успішних ромів тощо); довідкові публікації РЕ з питань історії ромів і комплекти матеріалів про мову романи перекладено українською мовою і введено в шкільництво на момент завершення проекту».

Ідіотизм цього проекту починається з термінології уже в назві проекту та завершується у фінансовій частині. Порівняймо англійський оригінал (а документ підготовлений Секретаріатом Ради Європи, тобто не українською, текст див. [http://www.coe.kiev.ua/uk/DPAInf\(2011\)17E%20Action%20Plan%20Ukraine%2023%20aug11.pdf](http://www.coe.kiev.ua/uk/DPAInf(2011)17E%20Action%20Plan%20Ukraine%2023%20aug11.pdf)) з українським перекладом:

Achieving effective social inclusion for Roma	Забезпечення ефективної соціальної інтеграції ромів	Мабуть, не треба пояснювати, що між inclusion = включенням та інтеграцією = асиміляцією різниця не просто велика, а фундаментальна. Утім, наша держава бажає нас саме асимілювати, бо як інакше пояснити невідповідність між текстами...
OB and VC are secured for Component 1 in 2011, 2012-2013 tbc . Component 3 (Dosta!) could be partially covered by OB and VC funds in 2012-2013, pending confirmation of VCs allocated to the Dosta! campaign.	РБ і ДВ для Компоненту 1 забезпечено на 2011 рік, фінансування на 2012-2013 рр. уточнюється . Компонент 3 («Доста!») міг би частини фінансуватися за рахунок коштів ОБ і ДВ впродовж 2012-2013 рр., залежно від підтвердження ДВ , виділених на кампанію «Доста!».	В англ. тексті немає розшифрування скорочень OB , VC , які в укр. передані як РБ , ОБ та ДВ , тобто не перекладені та не розшифровані. Скорочення OB ми так і не знайшли, а VC у фінансовій англійській мові завжди позначало <i>venture capital</i> , тобто ризиковий капітал, що залучається від інвесторів. Англ. скорочення tbc означає не «уточнюється», а «має бути підтвержене». Тобто фінансування на 2012-13 рр. фактично немає.
Funding required for the rest of the project, especially Component 2 (drafting a new National Plan for Roma)	Потрібне фінансування для решти проекту, зокрема Компоненту 2 (розробка нового національного Плану дій для ромів).	Тобто для Компонента 2 - центрального складника проекту, бо 1 і 2 компоненти є «інструментарієм» (див. назву проекту) фінансування взагалі немає. Тут варто звернути увагу й на фразу «Запропонований проект включав БИ три головні компоненти» - коментарі, як кажуть, зайві...

Якщо «Міністерству культури України доручено працювати над цією тематикою», ми можемо зі 100% упевненістю передбачити, що проект 1.3.5. з Плану дій виконаний не буде (бо, наприклад, згаданий вище відділ національних меншин України та української діаспори має аж 5 працівників).

⁴ Проект підсумкового документу не містив жодної «науково-практичної рекомендації», але маємо цікаву відповідь від пані Санченко:

Tar: Ms Alla Sanchenko sanchenko@rada.gov.ua

Ke: Niko Rergo <rromenvad@gmail.com>

Djes: 18 травня 2012 р. 10:23

Доброго дня, пане Ярмошкін. Проект Підсумкового документу знаходиться на узгодженні. Невдовзі він буде оприлюднений і розісланий. Всього найкращого).

Виникають запитання: а) як можна ще «узгоджувати» те, що було ухвалене вченими? б) хто його «узгоджує» та керуючися якими нормативними чи якими іншими документами? в) з чим його «узгоджують»? г) чи беруть участь в цьому «узгодженні» Роми та хто конкретно? г) хто підпише «узгоджений» документ? д) чому «узгодження» триває скоро місяць? е) як узнати до яких «профільних комітетів Верховної Ради України, відповідних органів влади та громадських організацій» документ надісланий та коли?

Центр права в м. Татарбунари допоміг понад 130 ромам з питань отримання ідентифікаційних документів // Громадський простір. – 2012, 14 травня. – 15:35. - <http://www.civicua.org/news/view.html?q=1828316>

Завдяки діяльності Центру права Одеської обласної організації ВГО "Комітет виборців України" в м. Татарбунари, більше 130 ромів Татарбунарського району Одеської області отримали безоплатну правову допомогу з питань отримання ідентифікаційних документів, 8 з них такі документи (паспорти, свідоцтва про народження інше) наразі вже отримали.

Форми надання безоплатної правової допомоги ромам різні. 33 особи звернулися в стаціонарну приймальню Центру права (яка розміщена в приміщенні Татарбунарського районного управління юстиції) і отримали кваліфіковану правову консультацію, зразки та форми документів, в найбільш складних ситуаціях - допомогу у підготовці заяв та інших документів. Близько 80 ромів отримали безоплатну правову консультацію в телефонному режимі, більшості з них призначена додаткова зустріч після підготовки необхідних документів.

Крім цього, координатор Центру права в м. Татарбунари Євгеній Грибачов, спільно з місцевим ромським лідером, керівником Асоціації циган Татарбунарського району Рустамом Стояном провели 17 квітня 2012 року у м. Татарбунари зустріч з ромським населенням, в якій взяло участь 16 осіб. На зустрічі, крім конкретних індивідуальних питань, були обговорені загальні для всіх ромів проблеми з отриманням ідентифікаційних документів - як правило, відсутність первинних документів.

Крім поточних консультацій Центру права в м. Татарбунари щодо отримання ромами ідентифікаційних документів, є й конкретні успішно завершені справи. Так, завдяки сприянню співробітників Центру права і особисто його координатора Євгенія Грибачова, ідентифікаційні документи отримали 8 ромів Татарбунарського району. З них 4 особи отримали паспорти громадянина України, 2 особи - свідоцтво про народження, одна особа отримала вид на проживання, і ще одна - свідоцтво про народження українського зразка замість відповідного свідоцтва Республіки Молдова.

Необхідно відмітити, що крім питань отримання ідентифікаційних документів, більше 60% всіх звернень ромів за правовою допомогою, стосувалися незаконних дій співробітників правоохоронних органів, переважно міліції. І хоча такі питання не є пріоритетними, безоплатна правова допомога в таких ситуаціях також надається, часто - із залученням адвокатів, юристів Одеської обласної організації ВГО Комітет виборців України, представників ромських організацій.

Проект "Посилення правових можливостей ромів Бессарабії" виконується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України», за фінансової підтримки МФ "Відродження", в тісній співпраці з місцевими ромськими організаціями (Одеський обласний Ромський конгрес, Асоціація циган Татарбунарського району, Асоціація циган Кілійського району), за сприяння Головного управління юстиції в Одеській області та його територіальних підрозділів. Ініціатива спрямована не тільки на надання безоплатної правової "сервісної" допомоги ромському населенню щодо отримання ідентифікаційних документів та здійснення реєстраційних процедур, а й на сприяння системним змінам з розширення доступу ромського населення до правосуддя, адміністративних і соціальних послуг.

Євген Грибачов, координатор Центру

2. Антиромські публікації на офіційних сайтах управлінь МВС України (перелік)

Деякі управління МВС в областях у в 2012 р. продовжують порушувати законодавство, створюючи з нас образ ворогів народів та держави.

2.1. ГУМВСУ в Луганській області

8 тисяч за «зняття порчі» виманила шахрайка у своєї жертви // Сайт ГУМВСУ в Луганській області. – 2012, 21 березня. – <http://www.lugmia.gov.ua/news.php?mod=search&search=%F6%E8%E3%E0%ED> («дві особи ромської національності»)

На сайті цього управління зберігаються й численні антиромські публікації ще за 2008-2011 роки.

2.2. УМВСУ в Рівненській області

Після гостин псевдорідички з оселі рівненського ветерана зникли гроші // Сайт УМВСУ в Рівненській області. – 2012, 19 січня. – <http://umvs.rv.ua/index.php?m=news&d=view&nid=1786> («жінка, схожа до особи ромської народності; Крім того, якщо на порозі вашої домівки з'явилися громадяни, схожі до осіб ромської народності, негайно телефонувати до міліції за номером телефону 102»)

Чергова нагорода небайдужому рівнянину за вчасно повідомлений злочин на 102 // Сайт УМВСУ в Рівненській області. – 2012, 21 лютого. – <http://umvs.rv.ua/index.php?m=news&d=view&nid=1902> («невідомий чоловік на вигляд ромської національності»)

Пішла «по людях» просити милостину, а опинилась у міліції // Сайт УМВСУ в Рівненській області. – 2012, 22 березня. – <http://umvs.rv.ua/index.php?m=news&d=view&nid=2027> («група осіб ромської національності»)

На Рівненщині чоловік затримав злодійку, коли та вилазила з вікна його помешкання, прихопивши 20 тисяч гривень та золоті прикраси // Сайт УМВСУ в Рівненській області. – 2012, 10 квітня. – <http://umvs.rv.ua/index.php?m=news&d=view&nid=2093> («жінка ромської національності»)

На сайті цього управління так само зберігаються численні антиромські публікації ще за 2008-2011 роки.

2.3. УМВСУ в Чернівецькій області

Бережіть своє майно // Сайт УМВСУ в Чернівецькій області. – 2012, 04 квітня. – <http://cv.mvs.gov.ua/krimnalna-hronika/180-berezht-svoe-mayno.html> («особи циганської національності»)

3. Інші публікації за квітень – 1 половину травня (перелік)

Циганські наркобарони погоріли на конспірації // НТН Новини. – 2012, 4 квітня. – 11:53. – <http://ntn.ua/uk/video/news/2012/04/04/6461>

Македонія хоче покарати циган, які шукають притулку в ЄС / Александра Шерле, С.Дімецькі, Дмитро Каневський // Дойче веле. – 2012, 05 квітня. – <http://www.dw.de/dw/article/0,,15860985,00.html>

Ледида пообіцяв циганським дітям пільгове влаштування у вузи // Закарпаття онлайн. – 2012, 06 квітня. – <http://zakarpattya.net.ua/News/95064-Ledyda-poobitsiav-tsyhanskym-ditiam-pilhovvlashtuvannia-u-vuzy-FOTO>

Рамач, Михайло. Сербський уряд порушує людські права ромів – правозахисники // Радіо Свобода. – 2012, 07 квітня. – <http://www.radiosvoboda.org/content/article/3550476.html> (у Сербії роми позбавлені права на помешкання, зазначається у звіті, що його напередодні Міжнародного дня ромів оприлюднили в Белграді)

Мирослав Горват: На Закарпатті 5 тисяч ромів не мають паспортів // Закарпаття онлайн. – 2012, 08 квітня. – <http://zakarpattya.net.ua/News/95095-Myroslav-Horvat-Na-Zakarpatti-5-tysiach-romiv-ne-maiut-pasportiv> (велике інтерв'ю)

Роми в Україні: За останні два роки ми повернулись десь в 90-ті роки // УНІАН. – 2012, 08 квітня. – 14639. – <http://human-rights.unian.net/ukr/detail/196897> (інтерв'ю Золи Кондур)

Заворушення у Сербії через побудову житла для ромів // Радіо Свобода. – 2012, 09 квітня. – <http://www.radiosvoboda.org/content/news/24542560.html>

У центрі Луцька гуляли цигани // ВолиньPost. – 2012, 09 квітня. – <http://www.volynpost.com/news/3262-u-centri-lucka-gulialy-cyganu-foto> (про святкування 08 квітня, фотографії; інформпортал Про Волинь подав цю інформацію із заголовком «У центрі Луцька "працювали" цигани з Сарн, Володимира-Волинського та Скобельки» - http://provodyn.com/news_2012-04-09/17641-u-centri-lucka-pracyuvali-cigani-z-sarn-volodimira-volinskogo-ta-skobelki.html)

Вієр, Христина. Прес-конференція - Небезпечний тьяр стереотипів // Одеські вісті. – 2012, 10 квітня. – №38. – <http://izvestiya.odessa.ua/index.php?go=Newspaper&in=view&id=24079> (про прес-конференцію за участю представника міжнародного фонду «Чириклі» В.Кондура, головного спеціаліста відділу національностей і релігій управління культури і туризму облдержадміністрації О.Петрової, голови Одеської обласної ромської організації «Романі збора» Ж.Дудучави, голови ГО «Соціальна праводопомога» В.Боштана)

Центр зайнятості пішов пропонувати циганам роботу у табір // Закарпаття онлайн. – 2012, 11 квітня. – <http://zakarpattya.net.ua/News/95270-TSentr-zainiatosti-pishov-proponuvaty-tsyhanam-robotu-u-tabir> (Перечинський центр зайнятості та медіатори ГО «Роман-Яг» виїхали до ромського населення села Зарічево)

У Мукачеві циганському табору відключать воду // Закарпаття онлайн. – 2012, 11 квітня. – <http://zakarpattya.net.ua/Zmi/95249-U-Mukachevi-tsyhanskomu-taboru-vidkliuchat-vodu>

У Хмельницькому 45-річна хмельничанка викрала з будинку циган самовар, якому понад сто років // Всім (Хмельницький). – 2012, 18 квітня. – <http://20minut.ua/Новини-Хмельницького/news/Хмельничанка-вкрала-у-циганів-самовар-10225959.html>

Для закарпатських циган створять пункти меддопомоги // Закарпаття онлайн. – 2012, 19 квітня. – <http://zakarpattya.net.ua/News/95513-Dlia-zakarpatskykh-tsyhan-stvoriat-punkty-meddopomohy> (У четвер, 19 квітня, Олександр Ледида зустрівся з керівником міжнародного благодійного фонду «Відродження» Євгеном Бистрицьким. Тема розмови – фінансова підтримка освітянських та медичних програм для ромського населення краю).

Міліціонер хотів кілька тисяч доларів хабара, а отримає кілька років відсидки // Магнолія ТВ. – 2012, 23 квітня. – <http://magnolia-tv.com/text-news/2012-04-23/14616-m-l-ts-oner-khot-v-k-lka-tisyach-dolar-v-khabara-otrima-k-lka-rok-v-v-dsi> (також: На Николаевщині "оборотень в погонах" предлагал цыганам крышу по умеренной цене <http://www.from-ua.com/news/fbc0a21c642a8.html>)

З'ясовують, чому померла шестимісячна дитина // ВолиньPost. – 2012, 24 квітня. – <http://www.volynpost.com/news/3612-ziasovuyut-chomu-pomerla-shestymisiachna-dytyna>

Закарпатських циганів хочуть привчити до землі меддопомоги // Закарпаття онлайн. – 2012, 25 квітня. – <http://zakarpattya.net.ua/News/95716-Zakarpatskykh-tsyhaniv-khochut-pryvchyty-do-zemli> (Асоціація «Еммануїл» і міжнародний проект SEED організують семінар-тренінг з навчання закарпатських циган сільськогосподарським роботам).

Київський УБОП перекрив межрегіональний канал сбыта наркотиків // ЛігаБізнесІнформ. – 2012, 25 квітня. – http://news.liga.net/news/incident/651685-kiyvskiy_ubop_perekryl_mezhregionalnyy_kanal_sbyta_narkotikov.htm (див. також: Кременчуцький ТелеграфЪ - http://www.telegraf.in.ua/accidents/2012/04/27/kremenchugskie-romy-5-let-snabzhali-kiyvskih-narkomanov-shirkoy_10021877.html)

Коваль, Марина. На Закарпатті мати довела доньку до інвалідності (ВІДЕО) // Подробности (канал Інтер). – 2012, 25 квітня. – <http://podrobnosti.ua/podrobnosti/2012/04/25/833651.html> (На Закарпатті мати циганської родини довела дочку до інвалідності. Звичайний фурункул на сідниці дитини жінка не долікувала, і інфекція перекинулася на кістки тазу. Тепер у дівчинки одна ніжка коротша за іншу. А її матір можуть позбавити батьківських прав)

Кантоністова, Аріна. Артур Бабенко побив лікарів "швидкої" // Газета по-українськи. – 2012, 25 квітня. – http://gazeta.ua/articles/scandals-newspaper/_artur-babenko-pobiv-likariv-shvidkoji/432974

Ленинський район очищали от незаконних будок и «цыганского табора» // Новости N (Николаев). – 2012, 25 апреля. – <http://novosti-n.mk.ua/news/read/?id=39534>

Венгрия готова к гражданской войне, - а всё из-за конфликта с цыганами // UA-Reporter (Ужгород). – 2012, 26 апреля. – 08:48. – <http://www.ua-reporter.com/novosti/116403>

Друга версія побиття медиків швидкої: вони перші почали // 20 хвилин (Вінниця). – 2012, 26 квітня. – 12:22. – <http://20minut.ua/Новини-Вінниці/news/Друга-версія-побиття-медиків-швидкої-вони-перші-почали-10227033.html>

Чехи вийшли протестувати проти циган, які побили українського підлітка // Газета.уа. – 2012, 25 квітня. – 14:56. – http://gazeta.ua/articles/np/_chehi-vijshli-protestuvati-proti-cigan-yaki-pobili-ukrajinskogo-pidlitka/433143

Білик, Олександр. У Болгарії заарештували громадянина Великої Британії за звинуваченням у педофільї // Укрінформ. – 2012, 30 квітня. – http://www.ukrinform.ua/ukr/news/u_bolgarii_zaareshtovali_gromadyanina_velikoi_britanii_za_zvinuvachenniam_u_pedofilii_1724115 (Болгарські ЗМІ повідомляють, що жертвами 63-річного педофіла були двоє хлопчиків 11 і 12 років з ромської сім'ї)

Крок назустріч європейським ромам // Єврон'юз. – 2012, 30 квітня. - <http://ua.euronews.com/2012/04/30/reaching-out-to-europe-s-roma/>

Квітневі публікації щодо рішення Новопетрівської сільради див. у 1-му числі газети.

В Закарпатті маленький Янукович откликається тільки на повне ім'я // UA-Reporter (Ужгород). – 2012, 01 мая. – 08656. - <http://www.ua-reporter.com/novosti/116580> (*Более двух лет назад, накануне президентских выборов ромская семья из села Среднее в Ужгородском решила назвать ребенка в честь одного из кандидатов в президенты Украины*)

Іван Семенюк: «Дивимося фільми про циган із захопленням, але закриваємо двері перед їх ватагами» // Газета.уа. – 2012, 01 травня. – 12:30. - <http://gazeta.ua/articles/ivan-semesyuk/433820>

Філіпова, Тетяна. Апеляційний суд у Миколаєві залишив у силі вирок «мажору» // УНІН. – 2012, 01 травня. – 15:54. - <http://www.unian.ua/news/501117-apylyatsiyniy-sud-u-mikolaevi-zalishiv-u-sili-virok-majoru.html>

Екатерина Жемчужная откровенно рассказала о себе // 7D. Новости. – 2012, 02 мая. - <http://www.7d.org.ua/?news=showbiz&id=18994>

В Ужгороді на старому кладбищі будують нові житлові будинки // UA-Reporter (Ужгород). – 2012, 02 мая. - 16:19. - <http://www.ua-reporter.com/novosti/116618>

Козлова, Людмила. Не забувати свою історію // Вечерний Николаев. – 2012, 03 мая. - <http://www.vn.mk.ua/stories.php?id=15740> (*Среди наиболее интересных школьных работ можно выделить «Ромы – самобытный народ» (11 класс ООШ №36, консультант – учитель истории Светлана Петровна Олейникова)*)

Золоті коштовності з діамантами знайшли в печі // Газета по-українськи. – 2012, 04 травня. - http://gazeta.ua/articles/ukraine-newspaper/_zoloti-koshtovnosti-z-diamantami-znajshli-v-pechi/434168

Кіш, Василь. Де на Закарпатті гроші крутяться // Голос Карпат. – 2012, 04 травня. - 09:50. - <http://goloskarpat.info/blog/item/12268-де-на-закарпатті-гроші-крутяться> (*Раз на тиждень дружини ромів приходять в банк (уже інший). Але не сплачувати кредит, проте отримувати грошові перекази від коханих, які важко працюють за кордоном*)

Медпрацівники швидкої допомоги Ужгорода скаржаться на хибні виклики циганів // Закарпаття онлайн. – 2012, 04 травня. - <http://zakarpattya.net.ua/News/95993-Medpratsivnyky-shvydkoi-dopomohy-Uzhhoroda-skarzhatsia-na-khybni-vyklyky-tsyhaniv>

Цигани намагалися незаконно вивезти з України дівчинку // УНІАН. – 2012, 07 травня. – 11:16. - <http://health.unian.net/ukr/detail/233444>

Ворошилов, Олександр. 100 кілометрів вглиб Європи: Кошіце і Токай // Голос Карпат. – 2012, 14 травня. - <http://goloskarpat.info/blog/item/12906-100-кілометрів-вглиб-європи-кошіце-і-токай-50-фото> (*По путі можна побачити циганський район – адаптувати ромську громаду до цивілізованих умов не вдалося. Поверхові будинки мають вигляд ніби після війни...*)

Дос'є: учасниця «Євровидення-2012» от Болгарії Софі Марінова // DELFI. - 2012, 14 мая. - <http://showbiz.delfi.ua/news/dossier/dose-uchastnica-evrovidenie-2012-ot-bolgarii-sofi-marinova.d?id=1672636>

Судья Черниенко не нашел оснований держать под стражей задержанного на взятке милиционера // Преступности.нет (Николаев). – 2012, 14 мая. - <http://www.pn.mk.ua/news/58524.html> (див. Міліціонер хотів кілька тисяч доларів хабара... за 23 квітня)

Чеські міста наживаються на циганських гетто // Укргазета (Прага). – 2012, 14 травня. - <http://www.ukrgazeta.cz/the-news/news-cz/10450-cheski-mista-nazhyvayutsya-na-tsyganskykh-getto>

Європа обеспокоена преследованием цыган и оппозиционеров в Украине // Сегодня. – 2012, 15 мая. – 18:33. – <http://www.segodnya.ua/news/14377731.html> (*В Брюсселе обнародован доклад выполнения Европейской политики соседства по Украине*)

Корь добралась и до нас // Вечерний Николаев. – 2012, 15 мая. – <http://www.vn.mk.ua/stories.php?id=15853> (*Зафиксировано 2 случая заболевания в Корабельном районе – цыгане «привезли» эту заразу из Херсона; також Николаевские новости - http://www.niknews.mk.ua/2012/05/15/v-gorode-nikolaeve-objavilas-kor/*)

Видання засноване Одеським обласним Ромським конгресом «Бахтало дром» в лютому 2003 р. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія ОД, № 1013 від 05 березня 2005 р.
Редактор Ніко Рерго. Редакційна рада: Рустам Стоян, Олена Семенова, Вікторія Мірча, Артур Рота, Руслана Сандуленко, Ян Огли,
Адреса: Канатна, 83, каб. 722, Одеса 65107. Поштова адреса: АС 24, Одеса 65001.
Е-пошта: romenvad@gmail.com Наклад 300 прим. + електронний варіант для розсилки е-поштою.